

Lesactiviteit 2.2 Ontwerp je eigen kusttrekvoegel

Werkvorm: inleiding klassikaal; dan in tweetallen

Duur: 45 minuten.

Materialen: papier en kleurpotloden en klei.

Leerdoelen

Leerlingen kunnen:

1. het begrip aanpassing (adaptatie) uitleggen.
2. drie aanpassingen van vogels noemen en uitleggen waarom dat aanpassingen zijn.

Opzet

- Je vertelt de leerlingen over de trekvogels die op het wad, in de Zeeuwse Delta of in de mondingen van rivieren verblijven om daar te eten. Je vertelt waar ze verblijven: sommige in een dun laagje water, sommige op de droge platen, sommige in het diepere water en vertelt wat ze kunnen eten: visjes, garnalen, krabbetjes, schelpdieren op de bodem, schelpdieren in de bodem, wormen in de bodem.
- Vervolgens gaan de leerlingen in tweetallen een fantasie-trekvoegel die op het wad of in het deltagebied verblijft maken. Ze kiezen een plek, waar hun vogel eten zoekt: diep water, ondiep water, droge plaat.
- Ze kleien de afzonderlijke onderdelen als poten en tenen, vleugels, staart en kop met ogen en snavel. Vervolgens tekenen ze de hele vogel. Hier mag best fantasie bij gebruikt worden als ze het maar kunnen verklaren als aanpassing aan de omgeving. Ook mogen er andere lichaamskenmerken toegevoegd worden.
- De leerlingen vertellen de klas over hun vogel en de aanpassingen.
- Op vogeltrackers.nl kunnen de leerlingen allerlei voorbeelden van kusttrekvogels zien.

Achtergrond

Specifieke aanpassingen van kusttrekvogels

Vaak lange poten om door het water te kunnen waden of door langer gras. Soms zwemvliezen tussen de tenen om echt te kunnen zwemmen. Vaak een lange spitse snavel om in de grond te kunnen prikken, maar ook om goed op insecten te kunnen jagen. Een lepelaar heeft natuurlijk een heel aansprekende snavel waarmee hij naar garnaaltjes zoekt die hij voelt met het brede uiteinde van de snavel. Eidereenden hebben juist een dikke stevige snavel om kokkels uit de bodem te halen en mossels van elkaar los te kunnen rukken en om krabben vast te kunnen houden. Scholeksters hebben een stevige snavel om schelpen open te hakken en eendachtigen hebben een snavel die gebouwd is om water met voedsel op te kunnen slobberen.

Sommige kusttrekvogels die dieren eten in de wadbodem, schelpdieren of wormen, hebben een speciaal zintuig in hun snavel waarmee ze de trillingen die hun prooidieren maken kunnen voelen. Zo voelen ze ook waar een dier zit. Een soort blindenstok dus.

Een heel bijzondere aanpassing is de maag van kanoeten. In het broedgebied in het noorden eten ze insecten, in het Waddengebied, de Zeeuwse Delta en in Afrika eten ze schelpdieren zoals nonnetjes met schelp en al. Voor dit laatste hebben ze een hele sterke, grote en gespierde maag nodig, voor de insecten veel minder. De vorm van de maag past zich aan aan het voedsel wat er binnen komt en krimpt en groeit dus gedurende het jaar.

De meeste kusttrekvogels veranderen ook van kleur gedurende het jaar. In het broedgebied hebben ze een zomerkleed, dat met name bij de mannetjes heel kleurig en opvallend is om vrouwtjes te lokken. In de winter zijn ze veel minder opvallend gekleurd.

